

K30-54

ARKIVET

ved

Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig

Norderstr. 59, 24939 Flensburg

fa@dcbib.dk

K30-54

H F Petersen

+

Knudsén - sagen

Institutionens navn: ARKIVET ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig	Emne:
Journalperiode:	
Journalnummer:	

RA

DKU 10.053 - 52

U.A. Jensen m.k. / ^{nervensnatouet} (i Danmark)

1941 H.F. Petersen på flere ind's sagor : D.H.
helt om at han blev sagt bort. Berthelsen vil
sige at H.F.P. at han blev sagt bort og fortælle ham
at sige Dybbøl og senere sige på brest basis
for '1/3.

3/4 1941 H.F.P. sige Mr. Vauløse - til helhed
i Fløjts ordet '1/5.

1/5 1941 H.F.P. har spillet vinum, han glæde sig over at
hvorhen de lyde at de nationale bresten har
en med musik på hans arbejde.

5/2 1942 Arbejdet går sin gang men det er
vanskeligheden end for at samle til midt og
guldty.

14/1 1943 Fremgang i hellet af brest. handt og
dekrigstid - de har allerede sig med utåle brest
ang guldty. af h.t. brestet.
sit. at denne man får hveranden bresten.

18/6 1941 H.F.P. til Trine Rasmussen :

jeg har anmeldt de 3 prøver om at lade min
ansøgning ind af betragtnings - i de 6
sige inden min hjemkomst til F.L. og jeg efter
overvejelser og samtale kommer til den op-
fattelse at jeg ikke lige i øjeblikket har og
vil fortælle min post. Men hvor og og men
at vi ikke skal sige bort.

genvalg 1946 - 1955

Pga den meget store udvidelse af det
kirkelege arbejde i Sydsk. blev DK4 præsident
det naturlige at en af præsterne blev det
nærliggende midtpunkt og de øvrige forsatte
i kirkelige anliggender. Derfor valgte
H F Petersen at benytte også pengene
som forbehold for DK4's arb. i Sydsk.

P 197 Jørgen Pors

7/11 1896 Var i Helligåndskirken for at høre
pastor Pekkren. Fuldsthus. Talte for meget
om det nationale. Børste kun holde sig
til det kirkelige på prædikerstolen.
Sagde at red. Jensen havde siddet
9 år i fængsel !!?

25/11 Erik Larsen havde været i Ovesen skole.
Meget, meget primitive forhold, i et
gammelt aflægshus, meget af korn-
huset og mandens stue taget til
skolestue 15 kommandoborde i skolestuen
de 2 var sat prøvet sammen. I skolestuen
holdes også gudstjeneste - pastor
Nojgaard. De havde været fuldt
besat. Mandene stod op under
gudstj. på g. a. pladsmangel.
Hvinderne sad. Et barn bliver døbt.
Døkebogen er skål. Altså et helt
bad med hvid dæg på

8/12 Var i Helligåndskirken. Hørte en helt
god prædiken af pastor Warncke.
Omtale i sin Plutungsbrin Lydleving.
Lagde opmærksomheden i Jørgen Pors hånd.
Engelsk gudstjeneste efter den danske
Den engelske præst med nogle
officerer og en dame ventede udenfor.
15/12 i kirke. Pastor Pekkren prædiker. Fik

noen fremmede prædiken, Herken
omhelt fælt.

24/2 77 Pastor Petersen kom igen i dag
for sent til konfirmations-
forberedelse

25/2 Pastor kom time ved siden af
(Pastor Petersen) Han kommer altid
for sent. Et dærligt princip at have.

Flensborg, den 28. September 1947.

Kære Hr. Biskop Bruun=Rasmussen!

Efter at Biskoppen har meddelt mig Flensborg Menighedsraads Stilling til min personlige Vanskelighed, og jeg har haft Tid til at overveje, om jeg som Konsekvens deraf skulde frivilligt træde tilbage fra Flensborg og søge Ansættelse andensteds i Sydslesvig, maa jeg give det Svar, at jeg ikke kan drage denne Konsekvens.

Selvom Menighedsraadet skulde have været enigt om at ønske min Fratræden, hvad jeg forsøgte at spørge om, kan jeg ikke tro, at Menighedsraadet lige saa lidt som andre Steder i den danske Kirke er kompetent til at afgøre min Fratræden, endog uden at have givet mig Lejlighed til at give min Forklaring paa Ægteskabets Opløsning, som jeg jo indtil det sidste har sat mig imod og hvis Nødvendighed jeg ikke anerkender.

Biskoppen har hele Tiden fremhævet, at det er DKU's Bestyrelse, som autonomt træffer Afgørelsen. Denne er truffet, efter at min Kone havde henvendt sig med Forespørgsel, om min Stilling vilde berøres af en Skilsmisse, og hver Gang, jeg har ytret Ængstelse herfor, har Biskoppen da ogsaa svaret benægtende.

Intet i Menigheden og Befolkningen har foranlediget, at DKU skulde ændre sin Stilling. Men for at faa Støtte til Deres Standpunkt var det, at Biskoppen og jeg blev enige om, at De skulde orientere Dem herneude. Resultatet har været, saa vidt mig bekendt, at der hernede hersker afvigende Meninger om Sagen, hvilket var at vente. Kirkeraadet og Præsterne har ikke enstemmigt foreslaaet min Fratræden, og det kan Menighedsraadet heller ikke have gjort. Oberstløjtnant Lunding, som har Forbindelse med alle Befolkningens Lag, har meddelt mig, at han var forbavset over, hvor loyalt Mindretallet omtalte den sørgelige Begivenhed, som det naturligvis beklagede. Provst Hasselmann, som var her i anden Anledning fra Biskop Halfmann, var af den Anskuelse, at Snakken hurtig vilde fortage sig, og den tyske Kirkeledelse saa aldeles ikke tungt paa Sagen; den har haft langt alvorligere Sager med sine Præster. Og min Menighed søger min Forkyndelse og min Hjælp som altid. Tillidsforholdet er ikke bristet.

Jeg mener da, at Grundlaget for, at jeg skulde overveje at tage herfra, mangler. Ligeledes er jeg efter fornyet Overvejelse kommen til det Resultat, at jeg ikke af mig selv skal forlade Flensborg nu. Naar Menigheden faar 4 Præster, er de, som af en eller Grund er misfornøjet med mig, i Stand til at søge andre Præster. Og efter den første ordentlige, tiltrængte Ferie efter mange Aars Forløb er jeg oplagt til at virke her med Guds Hjælp og med den Kærlighed til Sydslesvig, som 22 Aars Samliv ikke har kølnet.

Med venlig Hilsen!

Lars Henningsen
J. F. Petersen

RA DKY 10.053-20

16
A F S K R I F T.
=====

København K., den 3/10 1947.

B-R/EJ.

Til Menighedsraadet i Flensborg!

Dagen efter det den 22. September afholdte Menighedsraads-møde havde jeg en lang og alvorlig Samtale med Pastor H.F. Petersen. Jeg meddelte ham, at Menighedsraadet i Anledning af hans Skilsmisse maatte ønske en "Ændring" og henstillede til ham at overtage en anden Præstestilling inden for DKU's Arbejde i Sydslesvig. Pastor Petersen udbad sig Betænkningstid, inden han afgav sit Svar. Dette har han saa afsendt i en Skrivelse til mig af 28. September. Han meddeler heri, at han ikke ønsker at forlade Flensborg og ikke kan finde, at der er noget afgørende Grundlag for at gøre det.

DKU's Bestyrelse har derefter i sit Møde den 2. Oktober indgaaende drøftet Sagen. Jeg gjorde rede for de Forhandlinger, jeg den 18. August og 22. September havde ført med Menighedsraadet og den 19. August med DKU's Præster i Sydslesvig og med Kirkeraadet.

Resultatet af Bestyrelsens Overvejelser blev, at den maa meddele Menighedsraadet, at den ikke efter de foreliggende Omstændigheder kunde finde tilstrækkelig Begrundelse for at foretage sig videre i Sagen i dette øjeblik.

Med venlig Hilsen
sign. Fr. Bruun-Rasmussen.

Flensborg, den II. Nov. 1947.

Dansk Kirke i Udlandet

Bestyrelsen

KA DK4 10.057-20

Ved et i Flensborg Menighedsraad afholdt Møde overbragte Menighedsraadets Sekretär Biskop Bruun=Rasmussens Svar til Menighedsraadet i Sagen ang. Menighedens Förstepräst Pastor H.F.Petersen.

Man vedtog flg. Udtalelse til D.K.U.s Bestyrelse.

Idet man bekræfter Modtagelsen af Biskop Bruun=Rasmussens Skrivelse af 3' Oktober 1947 i Hvilken D.K.U.s Bestyrelse meddeler Menighedsraadet, at den ikke "efter de foreliggende ~~km~~ Omstændigheder kunde finde tilstrækkelig Begrundelse for at foretage sig videre i Sagen i dette Öjeblik", önsker Menighedsraadet overfor D.K.U.s Bestyrelse alvorligt at beklage

I) at D.K.U.s Bestyrelse ved denne som ved tidligere Lejligheder ikke har ment at kunne följte Menighedsraadets Indstilling,

2) at D.K.U. i sin Skivelse ved Biskop Bruun=Rasmussen ikke har ~~ment~~ fundet sig foranlediget til overfor Menighedsraadet at udtale nogen Beklagelse af, at Menighedsraadets Indstilling, selv om den kun var en Flertalsindstilling, ikke har kunnet fölges. Man savner en Forklaring paa, at D.K.U.s Bestyrelse uden videre gaar hen over de tilstrækkelige Grunde, som Menighedsraadets Flertal under de mundlige Forhandlinger anførte for sin Holdning i Sagen.

Endvidere önsker man at tilföje, at Muligheden for et godt Samarbejde er blevet vanskeliggjort, men at Menighedsraadet efter bedste Evne vil söge at skabe Forudsætninger for, at et saadant vil kunne foregaa til Gavn for Menighedens Liv i Flensborg.

P. M. V.

M. Nörgaard.

M. 10

Forslag til Skrivelse.

Formanden har bedt om, at dette Forslag til Besvarelse af Menighedsraadets Skrivelse maa blive rundsendt, og han udbeder sig Bestyrelsens Bemærkninger til Forslaget.

I Anledning af Menighedsraadets Skrivelse af 11. November d.A. ønsker DKU's Bestyrelse at fremsætte følgende Bemærkninger.

Det staar ikke Bestyrelsen klart, hvad Menighedsraadet sigter til, naar det i dets Skrivelse hedder, at Bestyrelsen ogsaa "ved tidligere Lejligheder ikke har ment at kunne følge Menighedsraadets Indstilling", og man ser sig derfor ikke i Stand til at anføre de Grunde, der ved saadanne Tilfælde har været bestemmende for Bestyrelsens Stilling. Vi maa indskrænke os til efter den Anledning, Menighedsraadets Skrivelse giver, at fremsætte nogle Betragtninger vedrørende Pastor Petersen-Sager, der jo ogsaa er den egentlige Foranledning til Menighedsraadets Skrivelse.

Man tillader sig da først at minde Menighedsraadet om, at Menighedsraadets Indstilling i denne Sag blev vedtaget med kun een Stemmes Flertal. I et Spørgsmaal af denne Art, hvor det drejer sig om Pastor Petersens Fremtid som Præst, og Afgørelsen kunde blive af skæbnesvanger Betydning for den Mands hele Liv, der havde tjent Flensborgs danske Menighed og Sydslesvigs Sag i en lang Aarrække, maatte Bestyrelsen finde det rimeligt at tillægge ogsaa Mindretallets Anskuelse en ikke ringe Vægt.

Men dernæst maa man henlede Menighedsraadets Opmærksomhed paa, at intet Menighedsraad i Danmark har Ret til at afskedige Sognets Præst.

I den sidste Lov (af 12/7 1946) bestemmer § 77, at hvis en Præst i en Aarrække i sin Præstegerning udviser Mangel paa Evne til at varetage sit Embede det paagældende Sted, kan han afskediges efter Indstilling af Provst og Biskop. Om Menighedsraadet er der ikke Tale. Et Menighedsraad inden for DKU's Arbejdsomraade har med Hensyn til Afskedigelse af Præsten lige saa lidt Kompetence som et Menighedsraad i Danmark.

Og naar DKU's Bestyrelse i det foreliggende Tilfælde har ment at maatte nøjes med at henstille til Pastor Petersen at forlade Flensborg, og da han vægrede sig ved at følge denne Henstilling, har besluttet ikke at foretage sig videre i Sagen i dette Øjeblik, hænger det sammen med, at Bestyrelsen har ment at maatte behandle Pastor Petersen-Sagen paa samme Maade som en tilsvarende Sag vilde blive behandlet i Danmark. I Danmark vilde en Præst, der blev skilt fra sin Hustru (uden at der forelaa Utroskab i Ægteskabet fra hans Side som Aarsag til Skilsmissen) ikke blive afskediget, selv om hans foresatte Myndigheder naturligvis vilde beklage, at hans ægteskabelige Forhold havde udviklet sig, som det var sket. Man vilde give ham Tilladelse til at fortsætte som Præst, i hvert Tilfælde indtil der i hans Menighed eventuelt rejste sig en saadan Storm imod ham, at man vilde finde det betænkeligt at lade ham forblive i Embedet.

de Embedsmyndigheder
Vi tilføjer, at vi ikke rigtig forstaar Menighedsraadets Utilfredshed med, at Bestyrelsen i sin Skrivelse af 3/10 "ikke har fundet sig foranlediget til over for Menighedsraadet at udtale nogen Beklagelse af, at Menighedsraadets Indstilling, selv om den kun var en Flertalsindstilling, ikke har kunnet følges".

Det drejede sig jo, som berørt, om en Mands Livsskæbne, den Bestyrelsen ved sin Afgørelse saa at sige havde i sin Haand, og i Sammenligning med det tunge Ansvar, Bestyrelsen herved maatte føle, forekommer det os mindre væsentligt, i hvilken Form den i sin Skrivelse gav Udtryk for sin Beslutning, naar denne Form var sømmelig og værdig, hvad Bestyrelsen maa mene, at den var.

Men naturligvis beklager vi, at baade Afgørelsen og Meddelelsen derom synes at have fremkaldt nogen Misstemning i Menighedsraadet (eller i hvert Fald i dets Flertal), og vi glæder os samtidig over, at Menighedsraadet vil søge at skabe Forudsætninger for, at et godt Samarbejde med Pastor Petersen kan finde Sted til Trods for det skete.

At Menighedslivet i den danske Menighed i Flensborg ikke skal lide Skaar ved den beklagelige Begivenhed, er ogsaa Bestyrelsens Ønske og Bøn.

Med venlig Hilsen
sign. Fr. Bruun-Rasmussen.

Kan tiltræk Svaret. ^{28/11} C. M. Madsen

Indtil at komme

20/11. Uden

Ala jeg ikke datter: Bestyrelsesmedlem
avg. kunne sag, men jeg ikke
tiltale mig.

20/11. Følger:

Svar tiltrædes. 22/11 77.

Samlings

Kan også tiltræde dette idemarket fornede svar.
men kunde ønske, at følgende blev ideladt: "i hver
tilfælde indtil der i hans Menighed eventuelt
rejste sig en sådan storm imod ham, at man
ville finde det betænkeligt at lade ham forblive
i Embedet." Er det ikke mest fair mod Pastor
Petersen, at man ikke giver hans Modstandere
det "Vink", at de kan "rejse en storm". Skulde en
sadan komme, maatte den vel komme spontant
inde fra. — Forøvrigt er jo forholdet det rent jua-
nidisk set, at Pastor H. F. Petersen ikke er skilt fra
sin Hustru, de er ikke engang separeret, men
bor indtil videre hver for sig.

24/11 + 7

P. Poulsen

Tiltrædes Svaret, idet jeg sætter mig til Børns
Forlæg om at udsæde Særlinger:.. i hvert Til-
fælde --- "

Hansen Rader

Jeg har ikke været til Nord. Da I var afrejst, da
I var bedrøvet. I synes rent i uendelighed.
I den der bogen i Dischoppens hus. I var
meget at henvende sig til Alfred Abrahamsen. I var
færdig for Carlo Petersen. I var der efter min
henvendelse i madamen Pissfeldt i den, at den,
den stude den bogen for Nordens, (i det samme der
de fleste bøger, at en ordineret bogen) kommer
til at være uendelighed. I vil ikke at ude
høst med Carlo Petersen, men i meget bekendt
at han publicer i Skillingen. I synes at tryk.
den har indlagt en meget lang holdning i
den sag. 25.11.47. Lars Peter Schum

Svaret til toedes.

26.11.47. Chr. Wintner

RA DK 4

10.053-20

København K., den 28/11 1947.

B-R/EJ.

Til Menighedsraadet i Flensborg!

I Anledning af Menighedsraadets Skrivelse af 11. November d.A. ønsker DKU's Bestyrelse at fremsætte følgende Bemærkninger.

Det staar ikke Bestyrelsen klart, hvad Menighedsraadet sigter til, naar det i dets Skrivelse hedder, at Bestyrelsen ogsaa "ved tidligere Lejligheder ikke har ment at kunne følge Menighedsraadets Indstilling", og man ser sig derfor ikke i Stand til at anføre de Grunde, der ved saadanne Tilfælde har været bestemmende for Bestyrelsens Stilling. Vi maa indskrænke os til efter den Anledning, Menighedsraadets Skrivelse giver, at fremsætte nogle Betragtninger vedrørende Pastor Petersen-Sagen, der jo ogsaa er den egentlige Foranledning til Menighedsraadets Skrivelse.

Man tillader sig da først at minde Menighedsraadet om, at Menighedsraadets Indstilling i denne Sag blev vedtaget med kun een Stemmes Flertal. I et Spørgsmaal af denne Art, hvor det drejer sig om Pastor Petersens Fremtid som Præst, og Afgørelsen kunde blive af skæbnesvanger Betydning for den Mands hele Liv, der havde tjent Flensborgs danske Menighed og Sydslesvigs Sag i en lang Aarrække, maatte Bestyrelsen finde det rimeligt at tillægge ogsaa Mindretallets Anskuelse en ikke ringe Vægt.

Men dernæst maa man henlede Menighedsraadets Opmærksomhed paa, at intet Menighedsraad i Danmark har Ret til at afskedige Sognets Præst.

I den sidste Lov (af 12/7 1946) bestemmer § 77, at hvis en Præst i en Aarrække i sin Præstegerning udviser Mangel paa Evne til at varetage sit Embede det paagældende Sted, kan han afskæddiges efter Indstilling af Provst og Biskop. Om Menighedsraadet er der ikke Tale. Et Menighedsraad inden for DKU's Arbejdsomraade har med Hensyn til Afskedigelse af Præsten lige saa lidt Kompetence som et Menighedsraad i Danmark.

Og naar DKU's Bestyrelse i det foreliggende Tilfælde har ment at maatte nøjes med at henstille til Pastor Petersen at forlade Flensborg, og da han vægrede sig ved at følge denne Henstilling, har besluttet ikke at foretage sig videre i Sagen i dette Øjeblik, hænger det sammen med, at

Bestyrelsen har ment at maatte behandle Pastor Petersen-Sagen paa samme Maade som en tilsvarende Sag vilde blive behandlet i Danmark. I Danmark vilde en Præst, der blev skilt fra sin Hustru (uden at der forelaa Utro-skab i Egteskabet fra hans Side som Aarsag til Skilsmissen) ikke blive afskediget, selv om hans foresatte Myndigheder naturligvis vilde beklage, at hans ægteskabelige Forhold havde udviklet sig, som det var sket. Man vilde give ham Tilladelse til at fortsætte som Præst, i hvert Tilfælde indtil der i hans Menighed eventuelt rejste sig en saadan Storm imod ham, at de kirkelige Myndigheder vilde finde det betænkeligt at lade ham forblive i Embedet.

Vi tilføjer, at vi ikke rigtig forstaar Menighedsraadets Utilfredshed med, at Bestyrelsen i sin Skrivelse af 3/10 "ikke har fundet sig foranlediget til over for Menighedsraadet at udtale nogen Beklagelse af, at Menighedsraadets Indstilling, selv om den kun var en Flertalsindstilling, ikke har kunnet følges".

Det drejede sig jo, som berørt, om en Mands Livsskæbne, den, Bestyrelsen ved sin Afgørelse saa at sige havde i sin Haand, og i Sammenligning med det tunge Ansvar, Bestyrelsen herved maatte føle, forekommer det os mindre væsentligt, i hvilken Form den i sin Skrivelse gav Udtryk for sin Beslutning, naar denne Form var sømmelig og værdig, hvad Bestyrelsen maa mene, at den var.

Men naturligvis beklager vi, at baade Afgørelsen og Meddelelsen derom synes at have fremkaldt nogen Misstemning i Menighedsraadet (eller i hvert Fald i dets Flertal), og vi glæder os samtidig over, at Menighedsraadet "vil søge at skabe Forudsætninger for", at et godt Samarbejde med Pastor Petersen kan finde Sted til Trods for det skete.

At Menighedslivet i den danske Menighed i Flensborg ikke skal lide Skaar ved den beklagelige Begivenhed, er ogsaa Bestyrelsens Ønske og Bøn.

Med venlig Hilsen

RA DK4

Flensborg, den 1.12.1947

10.053-20

Indtaget 11/12 48. Hg

Til

Dansk Kirke i Udlandet.
ved

Pastor H.F. Petersen
Flensborg.

I Anledning af at D.K.U. har udnævnt Provst Petersen til Præst for St.Jörgen Sogn i Flensborg, tillader jeg mig hermed at gøre følgende Synspunkt gældende. - Dog vil jeg straks gøre opmærksom paa, at de Udtalelser, jeg her vil fremkomme med, helt staar for min egen Regning. Jeg er ikke blevet opfordret til at affatte denne Skrivelse og har heller ikke været udø om en saadan Opfordring, men jeg ved, at mange deler mine Tanker og Anskuelser i denne Sag.

Jeg finder det højst mærkværdigt, at D.K.U. saa fuldstændig overser og negligerer Menighedsraadets Indstilling. Jeg har selv været med til alle Menighedsraadets Møder angaaende denne Besættelse af Præsteembedet her paa Jörgensby, var med Menighedsraadet i Nord-slesvig for at høre Præsterne Tage Hansen, Sjørring og Provst Petersen prædike og var sluttelig med til Mødet hos Pastor Petersen, da Indstillingen blev drøftet og foretaget. Derfor er jeg vel underrettet og inde i hele Sagens Forløb. Jeg ved, at Pastor Tage Hansen med stort Flertal blev indstillet som Nr.1, at Pastor Sjørring med stort Flertal blev Nr.2, og at Provst Petersen sluttelig med lige saa stort Flertal blev indstillet som Nr.3.

Naar Provst Petersen med stort Flertal blev indstillet som Nr.3. hænger det efter min Mening sammen med, at Menighedsraadets Flertal ikke kendte noget til de øvrige Ansøgere. Endvidere gik de fleste vel ud fra, at naar de to første var indstillet med saa stort Flertal, var der ingen Chanser mere for Nr.3, og saa var det jo ligegyldigt, hvem der blev indstillet. I Almindelighed stemmer man jo ikke paa en Mand, man ikke kender, og da Provst Petersen nu var den eneste, Flertallet af Menighedsraadet kendte en lille Smule til af de øvrige Ansøgere, faldt Stemmerne naturligtvis paa ham.

Det er mit bestemte Indtryk, at D.K.U. allerede i Forvejen havde bestemt, at Provst Petersen skulde have Embedet.

Hvis dette er rigtigt, vil jeg gerne spørge D.K.U.: "Hvorfor spurgte man saa i det hele taget Menighedsraadet her nede? Hvorfor vilde man give det Udseende af, at Menighedsraadet hernede var medbestemmende, naar man paa Forhaand vidste, at man ikke vilde tage Hensyn til dets Indstilling?" - Det er efter min Mening en Fremgangs-

maade, som ikke er helt korrekt. I hvert Fald er den ikke egnet til at skabe Tillid til D.K.U. blandt det menige Folk hernede.

Jeg har personlig altid haft en stærk Tillid til D.K.U.'s Arbejde, men det, der er sket her, har undergravet denne Tillid stærkt. Det forekommer mig, at D.K.U. her har handlet efter Sætningen: "Vi allene vide." - Eller er det indre Splid, der gør sig gældende? I saa Fald er det i hvert Fald bundforkert at lade det gaa ud over os hernede. Jeg er selv Sydslesviger, og som saadan føler jeg mig dybt krænket ved D.K.U.'s Handlemaade i denne Sag. Vi er glade og taknemmelige for hver Haandsrækning, man yder os i vort Arbejde hernede, - et Arbejde, der ikke kun göres for vor egen Skyld, men i lige saa høj Grad for Danmarks Skyld, - men vi ønsker ikke at blive umyndiggjort, som vi er blevet det i dette Tilfælde. Dette maa D.K.U. ogsaa gøre sig klart.

Jeg vilde sætte Pris paa, om D.K.U. vilde værdige mig et Svar paa denne Skrivelse for om muligt at faa fjernet evt. Misforstaaelser.

H. Tjohsen

Leder af den danske
Kommuneskole, Jörgensby,
Flensborg.

Bevænder til Biskoppen.

FOR SYDSLESVIG

11/1247

H. F. Tjohsen

Paul Jørgensen til DKU 1947 okt

undskyldt Henvendelsen -

men synes ligesom mig stærkt på kanten, ikke alene personligt, men mig også rent principielt.

Jeg har her især lidt til nærmest kapt sammen dyfstedene som Biskopper: i har selvfølgelig set at, skulde Pastor P. kunne fortsætte. Denne Betskytelses hoffer af D. K. 28's Betskytelse.

Jeg fandt det også betænkeligt at se af Biskoppernes fulgte Men.-K. i Flodg. - Andet Betskytelse end det i sig selv fremkomme havde jeg heller ikke ventet. 4 med 3 for Pastor Petersens Forbliven i Embedet. Jeg ved ikke om Biskopperne endnu minder om samtalen af ... i København, hvor jeg især at have talt med et Menneske i Flodg. på Forhand ~~ikke~~ antydede en sådan stilling i Hverhedsia. ~~Dette har sammen med rent personlige forhold~~ jeg gjorde det der jeg vil for mig selv indgående Betskytelse til at gøre folk, idet jeg var her over, at de ikke lade personlige Motiver være afgørende for deres stilling lige til Sagen. Jeg mener at Betskytelse L. P. Chr. Udbetalt, der var et skide Betskytelse den dyfstedes Betskytelse. Man tænke f. ex. på Betskytelse Betskytelse om at ville Betskytelse i Flodg. især Betskytelse Pastor P. Jørgensen - men Betskytelse Betskytelse af Betskytelse dyfstedene, Betskytelse at det skider - har det sig ind for Pastor P. at etatet Betskytelse, Betskytelse Betskytelse om sig om de omgivelser,

1947 170 DK4, biskop Fr. Brün Karmussen til
 Poul Jørgensen, St. Hans

Meningheltsrådet i St. Hans har ønsket ændring
 vedr. H.F. Petersen. DK4 foreslog ham
 at overbygge en anden ydte i DK4 inden for
 Fl. Det ønsket man ikke - og vi vil
 lade det være inden.

De ser at biskoppen ikke har bannet
 tilhængere meningheltsrådet en offentlig
 indflydelse på spørgsmålet om.

H.F. P's opbedags. Meningheltsrådet
 kan kun være indgivende over for
 biskoppen, ikke offentligt.

DK4's biskop vil St. Hans til
 være sine præster som ender
 meningheltsrådet - udbetalt

.. Petersen - offentlig et et betydeligt
 kapital

^{brev til DK4}
 Poul Jørgensen, koncept: ²² Meningheltsrådet vil
 foretage et fremme en mand, hvis opse for
 Lydte & stor, ikke fordi hans kirkens har
 forlæst bygget, det er kun et ydte
 men fordi man er borte af ham, fordi
 man ikke danser efter forenes flok
 Det er selv sages herne, i hvert fald
 for den breds. Nu foretager de et visit
 DK4's netværk. Hvis DK4 stikker dem
 så er alle danske præster i f. fredløse,
 idet det ikke vil være lange før et
 andet M. havde en præst afst, og vi

2) der prædentes for at H. kan indflyde
på en præst oplyselse. Skulle
det ske kan så en var arbejder parti
og så en min folken i P. absolut untk
idet jeg vil min stillingtagen i denne
sag regner med at være den mark der
skal fremmes af ret. L. P. Jeg vil
derfor sige til DK og vil blive
fulgt af flere

21 = bog

K 30-28

25/10 47 H.F. Petersen til biskop Niels Rasmussen!

Send mig den menighedsrådsmedde 17/10 47 ved postkassen
i Hjørring - Hørring. Vi indstille som vi i går
Tage Hansen. Og menslille at han valgs. -

U. dato

(24/11 1947)

Det da Menighedsråd: Fl.

Fund H.F. Petersen.

Da det nu sig af DKV's ledelse ved
sine beslutninger, som vi som i mange
sammen. Vi mener da i menighedsrådet
fremstille anskelser, fordi vi i underleg-
nede med af indet det ønsket, fremstille
af de som medvirket. Vi behøver (5)
føjedes for det som overdraget hwen.

Vi ønsker at blive, at vi enderne for
menighedsrådets tros og uvækket, og at
vi fortsat vil arbejde os for at gøre
menighedsrådets sig ud for hørligst
at den.

Gorm Hansen

Ellen Jensen

L.P. Christensen

Johns Jensen

H. Clausen

Chr. Luning

D. Dink

Formand:

Biskop Fr. Bruun-Rasmussen
Serrildsøvej 6, København S.
Telefon Øbro 2566

Bestyrelsens Næstformand:

Provst C. Nedermark
Glostrup. Telefon Glostrup 443.

Kasserer:

Forretningsfører Johan Funck
Vendersgade 8, København K.
Telefon Byen 6188. Giro 1395.

B-R/EJ.

København K., den 28/11. 1947

Til Menighedsraadet i Flensborg!

I Anledning af Menighedsraadets Skrivelse af 11. November d.A. ønsker DKU's Bestyrelse at fremsætte følgende Bemærkninger.

Det står ikke Bestyrelsen klart, hvad Menighedsraadet sigter til, naar det i dets Skrivelse hedder, at Bestyrelsen ogsaa "ved tidligere Lejligheder ikke har ment at kunne følge Menighedsraadets Indstilling", og man ser sig derfor ikke i Stand til at anføre de Grunde, der ved saadanne Tilfælde har været bestemmende for Bestyrelsens Stilling. Vi maa indskrænke os til efter den Anledning, Menighedsraadets Skrivelse giver, at fremsætte nogle Betragtninger vedrørende Pastor Petersen-Sagen, der jo ogsaa er den egentlige Foranledning til Menighedsraadets Skrivelse.

Man tillader sig da først at minde Menighedsraadet om, at Menighedsraadets Indstilling i denne Sag blev vedtaget med kun een Stemmes Flertal. I et Spørgsmaal af denne Art, hvor det drejer sig om Pastor Petersens Fremtid som Præst, og Afgørelsen kunde blive af skæbnesvanger Betydning for den Mands hele Liv, der havde tjent Flensborgs danske Menighed og Sydslesvigs Sag i en lang Aarrække, maatte Bestyrelsen finde det rimeligt at tillægge ogsaa Mindretallets Anskuelse en ikke ringe Vægt.

Men dernæst maa man henlede Menighedsraadets Opmærksomhed paa, at intet Menighedsraad i Danmark har Ret til at afskedige Sognets Præst.

I den sidste Lov (af 12/7 1946) bestemmer §77, at hvis en Præst i en Aarrække i sin Præstegerning udviser Mangel paa Evne til at varetage sit Embede det paagældende Sted, kan han afskediges efter Indstilling af Provst og Biskop. Om Menighedsraadet er der ikke Tale. Et Menighedsraad inden for DKU's Arbejdsomraade har med Hensyn til Afskedigelse af Præsten lige saa lidt Kompetence som et Menighedsraad i Danmark.

Og naar DKU's Bestyrelse i det foreliggende Tilfælde har ment at maatte nøjes med at henstille til Pastor Petersen at forlade Flensborg, og, da han vægrede sig ved at følge denne Henstilling, har besluttet ikke at foretage sig videre i Sagen i dette Øjeblik, hanger det sammen med, at Bestyrelsen har ment at maatte behandle Pastor Petersen-Sagen paa samme Maade som en tilsvarende Sag vilde blive behandlet i Danmark. I Danmark vilde en Præst, der blev skilt fra sin Hustru (uden at der forelæs Utroskab i Ægteskabet fra hans Side som Aarsag til Skilsmissen) ikke blive afskediget, selv om hans foresatte Myndigheder naturligvis vilde beklage, at hans ægteskabelige Forhold havde udviklet sig, som det var sket. Men vilde give ham Tilladelse til at fortsætte som Præst, i hvert Tilfælde indtil der i hans Menighed eventuelt rejste sig en saadan Storm imod ham, at de kirkelige Myndigheder vilde finde det betænkeligt at lade ham forblive i Embedet.

Vi tilføjer, at vi ikke rigtig forstaar Menighedsraadets Utilfredshed med, at Bestyrelsen i sin Skrivelse af 3/10 "ikke har fundet sig foranlediget til over for Menighedsraadet at udtale nogen Beklagelse af, at Menighedsraadets Indstilling, selv om den kun var en Flertalsindstilling, ikke har kunnet følges".

Det drejede sig jo, som berørt, om en Mandes Livsskæbne, den, Bestyrelsen ved sin Afgørelse saa at sige havde i sin Haand, og i Sammenligning med det tunge Ansvær, Bestyrelsen herved maatte føle, forekommer det os mindre væsentligt, i hvilken Form den i sin Skrivelse gav Udtryk for sin Beslutning, naar denne Form var sømmelig og værdig, hvad Bestyrelsen saa mene, at den var.

Men naturligvis beklager vi, at baade Afgørelsen og Meddelelsen derom synes at have fremkaldt nogen Misstemning i Menighedsraadets (eller i hvert Fald i dets Flertal), og vi glæder os samtidig over, at Menighedsraadet "vil søge at skabe Forudsætninger for", at et godt Samarbejde med Pastor Petersen kan finde Sted til Trods for det skete.

At Menighedslivet i den danske Menighed i Flensborg ikke skal lide Skaar ved den beklagelige Begivenhed, er ogsaa Bestyrelsens Ønske og Bøn.

Med venlig Hilsen

P.B.V.

sign. Fr. Braun-Rasmussen.

Biskop, Formand.

K 30-28

5/12 47 DK4 - Børn Rasmussen til menighedsrådet.

24/11 har De meddelt DK4 at De ikke længere vil
idet DK4's best. vil ikke skal have noget
tilstrækkel. hensyn til menighedsrådets indstilling.

Hvad angår H.F. Petersen sager har vi 28/11 fremlagt
vort grund.

Tanke at vi beholder af præst Petersen, Bjerning -
bro til P. vil en mindelindsstilling, men vil
praktisk holdes; DK kan min frit følge hvis
de ikke i erkendelse indstilling om en ans. som
vi.

Også vil Tychoen klage over at man vil på
skide med gennem udsættelse af p. Petersen.

^{DK4}
Vi vil følge af længde den fremgangsvej som de finder
for min. men de ej i erkendelse indstilling.

Dansk Kirke i Udlandet

Formand:

Biskop Fr. Bruun-Rasmussen
Serridslevvej 6, København Ø.
Telefon Øbro 2566

Bestyrelsens Næstformand:

Provst O. Nedermark
Glostrup Telefon Glostrup 443

Kasserer:

Forretningsfører Johan Funck
Vendersgade 8, København K.
Telefon Byen 6188. Giro 1395

B-R/EJ.

København K., den 5.12.1947.

Til Menighedsraadet i Flensborg!

Menighedsraadet har under 24. November d.A. meddelt Dansk Kirke i Udlandets Bestyrelse, at det ikke ønsker at fungere videre og begrunder dette med, at DKU's Bestyrelse efter Raadets Mening ved flere Lejligheder ikke har taget tilstrækkeligt Hensyn til Menighedsraadets Indstilling.

For saa vidt Raadet dermed blandt andet tænker paa den Stilling, vi har taget i Pastor Petersen-Sagen, har vi i Skrivelse af 28. November d.A. fremlagt vore Grunde til vor Handlemaade og tillader os at henvise Raadet dertil.

Og hvis Menighedsraadet tænker paa den nylig stedfundne Kaldelse af Provst Petersen, Bjerringbro, til Præst i Flensborg, fik Provst Petersen vel en Mindretals-Indstilling, men Bestyrelsen henleder Raadets Opmærksomhed paa, at det ved Præstekaldelse i Danmark er saaledes, at Ministeren har frit Valg mellem de indstillede, dersom der ikke foreligger enstemmig Indstilling om en Ansøger som Nr. 1. Denne Ret til at staa frit ved Præsteindstillingen i Flensborg, hvor der ikke foreligger enstemmig Indstilling, mener Bestyrelsen at maatte forbeholde sig, og da vi fandt Provst Petersen bedst egnet til at overtage det nye Embede, udnævnte vi ham.

Jeg gentager min Beklagelse af, at der synes at være vokset nogen Misstemning imod DKU's Bestyrelse frem i Menighedsraadet, men haaber, at dette ikke vil forhindre Raadet i at imødekomme vor Anmodning om, at Raadet vil fungere videre, indtil det Nyvalg til Menighedsraadet, som jo skal ske til April, har fundet Sted.

Med venlig Hilsen

sign. Fr. Bruun-Rasmussen.

RA DKU 10.053 - 22

1949 8/2 Noach til Brün R.

HFP. Nu vent nu til behold
menneske Kunden i DKU's Genvek
eft. af IM nu opbeholdt han
K. 's Genvek bygge og samarbejde med
IM og DKU.

Jeg har ikke antagelse forbeholdt, fordi
DKU ikke kan tage flere skoleansatte
i sin medarbejderstab.

K. nu opbeholdt af IM da han måske
at tage hoven hjem. IM fandt det
ikke stå et skov i det samme forbehold
at DKU hvis han blev forbeholdt det.
Bartholdy fra IM: Lunde manglede forbehold
finer, og sådan en forsket mand et
hvilket bytte for enhver nygt kunde
over 30. Jeg synes, vi skal ansejst
over for byerne hvis. Både her
og IM vent den samme
arbejde.

18/8 1949 stillerklæring fra søndagsskole-
arbejde, sygeplejerske i beken at
g. for Kunder til DKU.

17/4 50. Besynder beklædt i henhold til herberets
 henstilling af rulle henn. H. Noack hvorved man
 kunne forhøre sig af vellystet sit emb. for at overby
 forkepræstestillingen i Fl., forbundet med
 still. som præst ved H. Ki.

10/5 Noack har været syg.

22/3 50: Bisk. repræs. af H.F.P. 5/3 i Fl. har
 indvilliget til økonomiske omstænd. som beklædt
 ved H. Ki. Eff. en meget langvarig og indsigende
 forh. i best., og en samtale med H.F.P. der ofte
 ender ved kommet ilskte beklædtes af udtale
 iflg. H. H.F.P.: Jørgen N. er alvorlig, at der
 ikke kan afgøres i dag men vil blive udsat
 - 14 dage - 3 uger. Vi har meget høft i
 henk. at De mig afgive Deres forkepræstestilling
 og dette bedr. i Deres overvej.

10/5 F4 instille at H.F.P. beholder 1 bl. kon. men
 hans honorar som præst beklædt 15/4

22/8 50. Worsbergens forber. mager H. forkepræstestillingen.

6/3 50. Dets for at tale med besynder: ændre sig over at man vil
 og var meget for at indvillig af W-J. End varde at
 herberet indsigende havde ønsket at still. blev best. med mange
 mot. fra. Dets forslag af H.F.P. blev i Fl. - best. men ikke
 det var muligt af ok + andre grunde. H.F.P. spørger om han
 vil flytte H. Egerboide - han forber. Pastor. Den mager

bedynde afgr. sagen.

6/10 50 H.F.P. villig til at tage til Sverige.

Det meddeles ved indsendelse af samvirket
med norske Ximben herfor mig
og hore.

10.053 - 54: Indtælling af forholdet af skedegjeld af
27/10 49 norske Ximben - Indtælling af DKU, og
X. blive i Fl.

~~17/3 50~~

9/4 49 Da Indtælling. har af skedegjeld norske
Ximben som følge af hans separation sørges
hvordan det vil se til at han evt. forblive i DKU,
Afende.

17/3 50 7 ant. af at H.F.P. uden tillidelse i H.bi. har
indvirket norske Ximben som bakkert indtænk
en erklæring om sagen hos Noach.

2/5 50 Da Noach har afsluttet sit liv om forke -
problemløseren ved de sket herunder til
Werkzeugt problem

Efter Pastor Petersens Tale knælede Missionær Knudsen foran Altret og blev velsignet til sin fremtidige Gerning.

Til sidst talte Kateketen til og med Børnene om Dagens Evangelium og lagde dem paa Sinde, at være Guds frie, gode og glade Børn under alle Forhold.

Saa udtalte han en Tak til Børnene for deres Trofasthed mod Børnegudstjenesten, til Forældre, Medarbejdere og Venner, og ønskede, at der fremdeles maatte være en nøje Kontakt mellem Kirke, Forældre, Børn, til Glæde og Velsignelse for alle Parter.

En »kateket« blevet indsat i Flensborgs Helligaandskirke

Indsættelsen foretaget ganske uden om DKU, der skarpt tager afstand fra den

I Helligaandskirken i Flensborg har Sydslesvigs danske førstepræst, pastor H. F. Petersen ved en børnegudstjeneste indsat tidligere arbejder i Dansk Kirke i Udlandets tjeneste, forhenværende indremissionær G. Knudsen som kateket ved kirken. Flv. missionær Knudsen var iført en præstekjole uden de hvide opslag paa armerne — en saakaldt kateketkjole — og modtog knælende foran alteret velsignelsen. Denne handling blev foretaget helt uden om Dansk Kirke i Udlandet, i hvis tjeneste pastor H. F. Petersen er, og den har nu medført, at DKU's bestyrelse i gaar udsendte en erklæring, hvori pastor Petersens adfærd misbilliges. Samtidig har pastor Petersen, der flere gange har udtalt ønske om paa grund af overvældende sognearbejde at blive fritaget for at være førstepræst i Sydslesvig, nu for alvor anmodet DKU's bestyrelse om at blive fritaget for hvervet. Denne ansøgning kan ventes imødekommet. Pastor Petersen vil fortsat fungere som sognepræst ved Helligaandskirken.

Erklæring fra DKU

Erklæringen, der i gaar udsendtes gennem Ritzaus bureau har følgende ordlyd:

I anledning af at pastor H. F. Petersen ved en børnegudstjeneste i Helligaandskirken i Flensborg den 5. marts ved en indsættelseshandling har budt flv. missionær Knudsen, der var iført en art præstedragt, velkommen til at øve et kristeligt børnearbejde som »kateket« i Helligaandskirken og Helligaands sogn, ønsker Dansk Kirke i Udlandets bestyrelse at udtale, at denne hand-

ling er foretaget uden bestyrelsens vidende, og at bestyrelsen over for pastor H. F. Petersen har udtalt sin alvorligste misbilligelse af det skete. Pastor Petersen har været uberettiget til at knytte en »kateket« til Helligaandskirken, og denne kirke og dens menighed har — uanset begivenheden i Helligaandskirken den 5. Marts — fremdeles — som hidtil — ingen »kateket«.

Paa Dansk Kirke i Udlandets bestyrelses vegne

Fr. Bruun-Rasmussen.

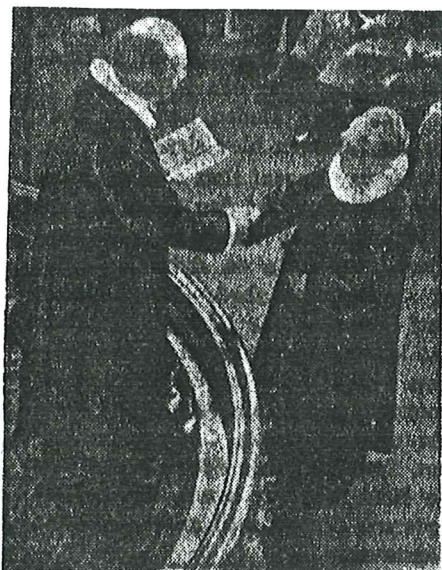
Ny dansk førstepræst skal udnævnes

Forud for udsendelsen af denne erklæring har pastor Petersens handling og de konsekvenser, den maatte faa, været nøje gennemdrøftet inden for DKU's bestyrelse, der har været samlet til møde i København. Til mødet var pastor Petersen anmodet om at komme til stede, og det var ved denne lejlighed, misbilligelsen udtaltes over for ham.

Ilverken inden for kirken i Sydslesvig eller i den danske kirke har man gennem de sidste menneskealdre haft kateketer, og naar handlingen i Helligaandskirken har faaet saa alvorlige konsekvenser, skyldes det først og fremmest, at pastor Petersen ved sin adfærd har gjort forsøg paa at indføre en ny praksis helt uden om DKU.

Pastor H. F. Petersen, der er født i Oldenburg, har været dansk præst i Flensborg siden 1925. Han blev førstepræst i Flensborg i 1937, og førstepræst for Sydslesvig 1946. Hvem der bliver hans efterfølger vides ikke.

bak.

Ord i Dag
li han giver
Menigheds-
t gratis.
re en linder-
kommen til
t till os og
ig Kateket.
en Optrin-
sa bag ved
Forbøn og
t til i Dag
ge og hans
disse Ting

øsen at be-
Liv og Ar-
ls Rige; det
, og det er
Børn, skal
skal søge
re Afgørel-
vi skal sø-
lem Alver-

ned dig ud
a du ved-
djener. Tag
og Bekym-
, naar du
du alle de
Herren,
han vil
det lykkes

1910

En festlig Børnegudstjeneste i Helligaandskirken

En frivillig Kateket — Som i Tiden
før 1864

I straalende Sol fyldtes den gamle danske Helligaandskirke i Flensborg af Børn og voksne Søndag den 5. Marts til en særlig Børnegudstjeneste. En Kreds af Medarbejdere, Venner og Børnenes Forældre havde givet Udtryk for Ønsket om, at det Arbejde, som Missionær Knudsen hidtil havde gjort, ogsaa kunde blive fortsat ind i Fremtiden.

Et Udvalg, der havde arbejdet med Sagen, var kommet til det Resultat, at man maatte have Arbejdet med Børnene gjort i saa nær Tilknytning til Kirken som muligt, og at Børne-Menighedsarbejdet skulde være Mellemlæddet fra Børnene til Menigheden.

Efter at Salmen „Stiftet Guds Søn har paa Jorden et aandeligt Rige“ var sunget med lyse og rene Børnestemmer, smukt ledet af Organist, Frk. B. Skøtt, lød Trosbekendelsen.

Derefter talte Førstepræsten, Pastor H. F. Petersen, der blandt andet sagde:

Den danske Menighed i Flensborg før 1864 havde foruden sin Sognepræst en Kateket, som ledede den danske Menigheds Skole, den saakaldte danske Borgerskole oppe ved Nørre Gravene, over for den nuværende katolske Kirke. Denne Kateket var baade præsteviet og lønnet.

I Dag har vi den store Glæde at faa en Kateket igen her i Helligaandskirken og Helligaands Sogn, en Mand, som har gjort et stort og dygtigt Arbejde og samlet en god og trofast Kreds af Medarbejdere for at under vise vore døbte Børn i Kristendom og hjælpe dem med at holde Børnegudstjeneste.

Men denne Kateket er en frivillig Kateket, ikke sendt og lønnet af den danske Regering eller Kirke, ikke fra nogen kirkelig Forening eller Institution, men fra Gud selv.

Gud har givet tidligere Indremissionær og tidligere Udsending fra Dansk Kirke i Udlandet Georg Palmkvist Knudsen det Kald at blive ved med at hellige sig Arbejdet blandt Børnene og lede Børnenes Menighed her i vort Sogn, og hvor det ellers maatte ønskes, støttet af Venner Syd og Nord for Grænsen.

Derfor skal det første Ord i Dag være en Tak til Gud, fordi han giver os denne store Gave til Menighedsarbejdet; vi faar ham helt gratis.

Det næste Ord skal være en indelig Tak og et hjertelig Velkommen til den Mand, der er kommet til os og vil blive hos os som frivillig Kateket.

Det tredje skal være en Opfordring til os alle om at staa bag ved Kateketens Arbejde med Forbøn og Raad og Daad. Bibelordet til i Dag hedder: „Søg først Guds Rige og hans

Retfærdighed, saa skal alle disse Ting gives eder i Tilgift.“

Det er et godt Ord og Løsen at begynde et nyt Afsnit af ens Liv og Arbejde under. Søg først Guds Rige; det er det, vi vil lære Børnene, og det er det, vi alle, baade ældre og Børn, skal leve under. Det er det, vi skal søge, naar vi staar over for store Afgørelser i vort Liv; det er det, vi skal søge, naar vi har Valget mellem Alverden og vor Sjæl.

Saa tag da dette Ord med dig ud i dine Glæder og Sejre, saa du vedbliver at være en ydmyg Tjener. Tag det med ud i dine Sorger og Betyrninger, for som der staar, naar du først søger Guds Rige, faar du alle de øvrige Ting givet i Tilgift. Herren, som kaldte dig, er trofast; han vil ogsaa gøre det, han lader det lykkes for de oprigtige.

Efte
lede M
og blev
Gerning
Til
med Be
og lagd
Guds fr
alle Fo
Saa
nene for
gudstjer
bejdere
fremdel
takt me
Glæde

IK 28 - § 1 St Jørgen - Mönig

25/5 1550 DK4, Drüen Rasmussen til provst Petersen

H.F. Petersen har søgt afsked fra jorkepræst-
stillingerne p. Lydal, en afsked der omgældende vil blive
bevilget. De belys overtaget konstitution som
jorkepræst for 5/4.

Flensborg, den 31. August 1950.

Til

D.K.U.'s Bestyrelse!

c/o Hr. Biskop Bruun-Rasmussen,
København.

Menighedsraadet for Helligaands Sogn i Flensborg tillader sig høfligt overfor D.K.U.'s Bestyrelse at give Udtryk for nogen Forundring over Fremgangsmaaden ved Besættelsen af Sognepræsteembedet ved Sognets Kirke. Uden at ville gøre Krav paa nogen Beføjelse i saa Henseende er vi af den Formening, at Menighedsraadet i slige Tilfælde burde have Lejlighed til at ytre sig til det. (sestet)

Paa Mødet i Dag vedtoges det at gøre D.K.U.'s Bestyrelse bekendt med følgende:

Man foreslaar at dele Helligaands Sogn og eventuelt inddrage visse Omraader af Nabosognene i et større og et mindre Sogn. Derved aflastes ~~af de~~ Nabosognene, og det foreslaas, at Førstepresten overtager det mindste af de to Sogne for ~~saadan~~ Maade at give ham tilstrækkelig Tid til det store administrative Arbejde over hele Sydslesvig.

Endvidere vilde Raadet henstille til Bestyrelsen at vlade Hr. Pastor H.F. Petersen beholde det større Sogn som Arbejdsomraade.

Vi har kendt Pastor H.F. Petersen gennem 25Aars kirkeligt ~~og~~ Grønsearbejde; mangfoldige holder af ham, og hans Gerning i Sydslesvig har efterladt Spor, der peger ud over Dagen.

Menighedsraadet for Helligaands Sogn:

W. Rasmussen
J. P. Bruun

Gansen

D. Dirks.

Hans Bruun

Mange dansksindede Flensborgere betragter dette Tilfælde som ikke tilfredsstillende løst. Vi opfatter det som mindre pænt, at hans 25 Aars Grænsearbejde paa denne Maade skal finde sin Afslutning. Ved den eftervislige store Belastning af de andre danske Praester i Flensborg, vilde der efter vor Mening dog vaere en Mulighed for, at Pastor Petersen kan forblive i sit saa højt elskede Flensborg.

Erbødigt

Christian C. Lassen.

Christian Ravn

Andreas Møller

Ernst Dahlgaard

Paul Andersen

Andr. Andersen

J. Ditlevsen

Ernst Møller

Anders Jensen

Henrichsen

Peter Andersen

M. Ditlevsen

Paul Ravn

Anders Møller

Otto Mathiesen

Christen

Møller

Anders Møller

Karl Ravn

Anders Møller

Anders Møller

Marie Andersen

Anders Møller

Anders Møller

Anders Møller

Til den tidlige Bestyrrelse for Dansk Kirke i Udlandet
under Biskop Bruun-Rasmussens Forsæde.

Det maa være mig tilladt at udtrykke min Forundring over
og Beklagelse af den Måde, man har afsat Pastor H. F. Petersen,
Flensborg pæ, at man har gjort det, kan jeg forstaa, selv om jeg
ikke dermed vil sige, at jeg vilde have gjort det. Men naar man
gør det, vidner den "usikre," diktatoriske og "ufine" Måde, hvorpaa
det er sket, om en Bestyrelse, der ikke er sin Opgave voksen.

Usikker, idet man i lang Tid lader baaede Offentlig heden (genmen
Borgeren) og Pastor Petersen gaa med den Opfattelse, at Pastor Petersen
vel er forkastet som Førsteprest, men hans Stilling i egen Mening:
hed har man ikke villit være ved, idet man dels giver Indtryk
af, at Pastor Petersen fritages for Førsteprestembedet, fordi han ikke
kan overkomme dette ved siden af det store Arbejde i Helligaands-
sognet, dels lader forstaa, at det er disciplinær Uorden, der unnu-
diggør Pastor Petersens Kirke som Førsteprest - en disciplinær Uorden,
der ikke umiddelbart kommer hans Stilling som Sognepræst ved.
Diktatorisk, idet man inden Afgørelsen hverken forhandler med
Pastor Petersen eller med hans Menighedsraed.

Ufint, idet man giver Pastor Petersen Meddelelsen om Afgørelsen,
efter at den har været offentliggjort og tilmed uden nogen som
helst Undskyldning, men med den eneste Forklaring: Det er udeluk-
kende Deres egen Skyld. Jeg maa ærligt tilstaa, at jeg ikke
kan bevare synderlig Agtelse for dem, der efter Pastor Petersens
lange og store Arbejde i Flensborg og Lydskovrig kan affærdige ham
paa den Måde.

Hilsen fra Flemming Møller

Haderslev, den 11. september 1950.

Biskoppen
Haderslev

Kære pastor Flemming Möller!

Deres brev til bestyrelsen for DKU kom til Randers efter årsmødets afslutning og blev afleveret til mig. Da jeg fik det lukket op og så overskriften, forstod jeg nok, at det ikke ret vedkom mig; men biskop Bruun-Rasmussen var allerede rejst og var ikke DKU's formand mere. Måske havde jeg alligevel ikke ret til at læse brevet; men jeg gjorde det og har ikke fortrudt det.

Det ville efter min mening være til ingen nytte nu at bedrøve biskop Bruun-Rasmussen med dette brev. Jeg sender det derfor ikke til ham. Hvis De stadig mener, han skal have det, må De skrive er nyt. Det modtagne sender jeg til provst Nedermark, der var næstformand i den gamle bestyrelse og er formand for den nye, mens jeg er repræsentantskabets og dermed DKU's formand.

Med venlig hilsen,

Deres

(Mg).

Kære provst Nedermark!

Kendte et brev og kopi af min bekymring af det.

Med venlig hilsen og tak for samarbejde i Randers.

Deres hengeme
del Mørk

Christian C. Lashen
Nystaden 13
Flensborg

Flensborg, den 28.Sept.1950

Meget ærede Fru Kirkeminister Bodil Koch !

Spørgsmaalet om, hvem Ledelsen af det danske Kirkearbejde i Sydslesvig er betroet, er ikke blot en intern Sag indenfor de kirkelige Institutioner, men har ogsaa den brede Offentligheds Interesse.

Det har vakt Røre hernede, at det samtidig med Meddelelsen om Udnævnelsen af Provst Westergaard-Jacobsen, Rødding til Førstepræst hernede forlyder, at den hidtidige Førstepræst, Pastor H.F.Petersen, skal forlade Flensborg, især da det i Foraaret udtrykkelig meddeltes, at Pastor Petersen vilde forblive som Præst ved Helligaandskirken. Nu faar vi at vide gennem Pressen, at Bestyrelsen for Dansk Kirke i Udlandet forhandler med Pastor Petersen om en anden Virksomhed for ham.

Udnævnelsen af Provst Westergaard-Jacobsen til Førstepræst hernede betragter vi som en Kendsgerning. Derudover ønsker vi at sige, at han uden Tvivl har mange gode Betingelser for et Virke i Flensborg, som er hans Barnsdomsby.

Det, som vi underskrevne danskindede Borgere fra Flensborg vil tillade os at fremføre, maa derfor absolut ikke opfattes som nogen Kritik af den nye Førstepræst, men udelukkende som et ønske om, at vor hidtidige Førstepræst, Pastor H.F.Petersen, vedblibende maa faa Lejlighed til at forblive her i Flensborg, helst som Sognepræst for Helligaandskirkes Menighed. Vi mener at vi herved fremfører, hvad mange, ja maaske de fleste hernede tænker, men endnu ikke har faaet udtrykt.

Pastor H.F.Petersen er ikke for os og mange hernede en ligegyldig Mand, men en Personlighed, som gennem 25 Aars Virksomhed hernede nyder den største Agtelse og indtager en høj Position indenfor Danskhedens Arbejde i Sydslesvig. Ligeledes et det os bekendt, at han som ingen anden har forstaaet at samle en ganske overvejende Del af Helligaandskirkenes Sogn. Vi tvivler om, at blot en eneste vil bestride Pastor Petersens Dygtighed baade som Førstepræst og som Præst i det daglige, hans utrættelige Initiativ, hans varme Hjertelag og offervillige Hjælpsomhed overfor alle. Hvor har vi beundret hans Trofasthed imod os under de vanskelige Kaar under Nazismen og Krigen, hvor har vi glædet os over hans Udvidelse af Arbejdet og hvor har vi følt os opbyggede af hans Forkyndelse ved Gudstjenester og Daab, Konfirmation, Bryllup og Begravelser og opmuntret ved hans friske Færd!

Gang paa Gang har vi maattet anerkende hans fremsynede og besindige Stillingtagen overfor vanskelige Problemer og anderledes tænkende. Hans Ord har haft Vægt, og ved sine Besøg i Hjemmene og sin Konfirmandundervisning har han vundet manges Hjerter.

Det harmer og bedrøver os, at han nu skal flyttes, maaske til et tilfældigt Sted. Det er efter vor Opfattelse baade uklogt og uretfærdigt i dette vanskelige Øjeblik.

(Forts.)

Forinden videre foretages i anledning af foranstående, skal ministeriet udbede sig en udtalelse over sagen fra bestyrelsen for Dansk Kirke i Udlandet.

Med svaret, der udbedes efter omstændighederne snarest belejligt, bedes nærværende skrivelse tilbagesendt.

Kirkeministeriet, den 21. april 1951.

P.M.V.

Th. Thomsen sign.

/Louis Petersen sign.

Tilbagesendes kirkeministeriet, idet man til omtalen af pastor H.F. Petersens forflyttelse fra Helligåndskirken i Flensborg til en anden dansk menighed i Sydslesvig skal bemærke, at Dansk Kirke i Udlandet, som forholdene havde udviklet sig, måtte anse forflyttelsen for nødvendig, og at den iøvrigt fandt sted efter aftale med pastor H.F. Petersen selv og med enstemmig tilslutning fra menighedsrådet i den menighed, hvortil han forflyttedes.

Indremissionær G.P. Knudsen blev ansat i Flensborg 1/11 - 1946 af Kirkelig Forening for Indre Mission i Danmark og Dansk Kirke i Udlandet i fællesskab og således, at hver af parterne skulle udrede halvdelen af missionærens løn. Indremissionær Knudsen fik sin afsked af Indre Mission 1/7 - 1949 og af Dansk Kirke i Udlandet 1/2 - 1950. 1/9 - 1950 udsendes i hans sted en anden dansk indremissionær under samme ansættelses- og lønningsforhold.

Det skal endvidere bemærkes, at ingen er udelukket fra gudstjeneste og kirkelig betjening i de fire danske menigheder i Flensborg, som støttes af Dansk Kirke i Udlandet, og at enhver har adgang til at sende sine børn til de søndagsskoler, disse menigheder opretholder.

Endelig bemærkes, at missionær Knudsen under de forhandlinger, der fandt sted før hans afskedigelse erklærede, at såfremt Indre Mission og Dansk Kirke i Udlandet sendte en anden missionær til Flensborg, ville han forlade byen. Dette skete ikke, og missionæren har ved sin forbliven bevirket en meget beklagelig splittelse af den danske kirkelige front i Dansk Kirke i Udlandet kan derfor ikke tilføje nogen støtte til missionærens påkrævede arbejde.

P. b. v.

Provst, formand for bestyrelsen.

Flensborg. Med venlig hilsen og tak for brev af 14. april 1951.
Den en venlige hilsen.

RA DKU 10.053-29

DANSK KIRKE I UDLANDET

Formand:

~~BISKOP PETER RASMUSSEN~~
~~PROVST C. NEDERMARK~~

Bestyrelsens Næstformand:

PROVST C. NEDERMARK

Glostrup, Telefon Glostrup 443

Glostrup, den 16. januar 1951.

Kasserer:

FORRETNINGSFØRER JOHAN FUNCK

Vendersgade 8, København K

Telefon Byen 6188. Giro 1395

Kære pastor H.F. Petersen.

På Dansk Kirke i Udlandets bestyrelses vegne sender jeg Dem i anledning af Deres 25 års virke i Sydslesvig de hjerteligste hilsener med en inderlig og oprigteig tak for Deres gerning i den forløbne tid.

Vi er alle klare over, at Deres indsats har været af en afgørende betydning, og at uden Deres indsigt og forståelse af de særlige forhold i Sydslesvig var DKU ikke nået så langt frem, som det er sket. Og vi takker Dem, fordi vi tør tro, at De også i fremtiden vil dele Deres erfaringer med Deres medarbejdere.

Ikke alt har ligget i solskin for Dem i de henderne dage. De har også lært vanskeligheder og skuffelser at kende. Det er vort håb, at De på det sted, hvor Deres gerning nu falder, må opleve glæden ved at se frugt af Deres arbejde.

De bedes modtage DKUs lille gave som et minde om jubilæumsdagen og som et udtryk for DKUs tak og tillid til Dem.

På bestyrelsens vegne
Deres hengivne

Forinden videre foretages Flensborg, 31. marts 1951. is, skal ministeriet udbede sig en udtalelse over sagen fra bestyrelsen for Dansk Kirke i Udlandet.

Hr. statsminister Erik Eriksen,
København.

Kirkeministeriet, den 21. april 1951.

P.M.V.

Undertegnede forældreudvalg, der repræsenterer ca. 4-500 familier tillader sig herved høfligst at rette en forespørgsel og en bøn til Dem.

1. Hvorfor bliver vi sydslesvigere, der er meget taknemlige over den hjælp, der ydes os fra Danmark, ikke spurgt til råds med hensyn til brugen af de midler, den danske Stat bevilger til det kirkelige arbejde i Sydslesvig? Det er udmærket, at en privat institution som Dansk Kirke i Udlandet samler penge ind til det kirkelige arbejde i Sydslesvig, men vi forstår ikke altid DKU's fremgangsmåde. Vor præst i Flensborg gennem mange år, pastor H.F. Petersen, er i modstrid med Menighedsrådet i Helligåndssogn og mod eget ønske forflyttet bort fra Flensborg. Han har holdt ud ved os i over 25 år, gennemlevet nazisttiden, krigens tid o.s.v., og været os til megen hjælp på alle måder. Pludselig stod vi overfor den kendsgerning, at der kom en ny præst til vort sogn. Kan man virkelig gøre det? Vi arbejdere i Flensborg mener, at kirken skal være hævet over gøgnets strid både partipolitisk, nationalt og teologisk og være et sted, hvor evangeliet forkyndes, sakramenterne forvaltes, og tolde- re og syndere er velkomne.
2. Efter kapitulationen fik vi en mand herved, missionær G.P. Knudsen. Han fik god forbindelse med os og vore børn; han samler dem i hundredvis søndag efter søndag til Børnegudstjeneste. Så skete der det, at Indre Mission i Danmark og derefter også Dansk Kirke i Udlandet bestemte, at denne mand ikke længere kunne være i deres tjeneste på grund af hans private forhold. Hans kone har været syg gennem mange år, og nu mente han ikke at kunne holde det ud længere og ville derfor separeres; han er ikke blevet det endnu. Vi henvendte os til Indre Mission og Dansk Kirke i Udlandet om at beholde ham, men fik afslag. Vi bad ham blive hos os, da vi erfarede Indre Missions og DKU's stilling. Han er blevet her nu i over et år uden løn for at tjene os og vore børn på vor opfordring. Kan man ikke hjælpe os til at give den mand sin løn, så at vi kan føre vort arbejde videre? Vi er småfolk; kirkens dør, d.v.s. DKU's dør, er lukket for os, fordi vi tager den stilling, at mandens arbejde, sagen, drejer sig om vore børn og ikke om hans private forhold. Selv betaler vi måned for måned husleje i Fagforeningshuset til vore møder, børnegudstjenester og andet arbejde, og det er vi villige til fremdeles. Men da vi i forvejen er fattige og mange af os er arbejdsløse vil vi være ~~meget~~ meget taknemlige, om det er muligt at få en hjælp fra Danmark på 12.000 kr. årligt til missionærens løn; så klarer vi resten selv.

Vi ved, at vi kan gå til den tyske Landskirke og få al den hjælp, vi behøver. Men det vil og ønsker vi ikke, før alle andre døre er lukkede for os.

Deres svar bedes sendt til Reinhold Petersen, Skibsbrogade 6, Flensborg. Med tak for et hurtigt og imødekommande svar, sender vi Dem en venlig hilsen.

Forældreudvalget for den frie
Søndagskole i Flensborg

Johannes Jøhnk sign. Formand Reinhold Petersen sign. Heinrich Soenol-
Chr. Jessen sign. Næstformand Heirif Cortsmer sign. berg sign.

4.1.51

B e r i c h t
an die Kirchenleitung über die Bildung einer dänischen Freigemeinde
in Flensburg.

Bei mir erschien heute, dem 4. Januar 1951, Herr Petersen, Schiffbrückestrasse 6 IV. Er ist Däne von früher her und gehört sowohl der deutschen Kirche, wie der dänischen Minderheitsgemeinde an. Er berichtete mir von dem Zwiespalt, der innerhalb der dänischen Minderheit in kirchlicher Beziehung herrscht. Weite Kreise der Dänen sind mit der Abberufung von Hauptpastor Petersen und des Missionars Knudsen nicht einverstanden. "Alle Bemühungen, darüber mit den zuständigen Stellen in Kopenhagen und mit Herrn Bischof Noack in Hadersleben zu verhandeln, sind ergebnislos verlaufen. Ebenso ist ein versuchtes Gespräch mit Propst Westergaard-Jakobsen nicht zustande gekommen. Unter Führung von Herrn Petersen hat sich nun innerhalb der dänischen Minderheitskirche eine Freigemeinde gebildet, die sich von Missionar Knudsen bedienen lässt. Der Kindergottesdienst der dänischen Kirche hat sich schon völlig selbständig gemacht. Missionar Knudsen hält den Kindergottesdienst im Gewerkschaftshaus mit ungefähr 300 Kindern, ein kleiner Kindergottesdienstkreis mit nur 15 Kindern läuft wie bisher weiter im Ansgar-Gemeindehaus Toosbühlstrasse. Missionar Knudsen soll gern die volle Funktion eines Pastors übernehmen. Die Frage dieser neuen dänischen ~~Gemeinde~~ Freigemeinde an die Landeskirche ist folgende:

1. Ob die Landeskirche bereit ist, Taufen, Trauungen und Beerdigungen, die Missionar Knudsen vollzieht, anzuerkennen.
2. Ob die Landeskirche bereit ist, die Kirchen, wie der dänischen Minderheit so auch der neuen dänischen Freigemeinde, zur Verfügung zu stellen. Missionar Knudsen ist kein voll ausgebildeter Theologe, sondern Missionar der Inneren Mission in Dänemark. Er ist von Hauptpastor Petersen zum Pastor der Kinderkirche "ordiniert" worden. Das hat zur Abberufung von Hauptpastor Petersen geführt; der jetzt in Satrup wohnt, aber seinerseits zu dieser Ordination von Knudsen auch weiterhin ja sagt. Knudsen wird durch freiwillige Mittel der Mitglieder der Freigemeinde, deren Zahl bisher in Flensburg 3 - 400 Erwachsenen beträgt, besoldet. Die Mitglieder der neuen Freigemeinde wünschen innerhalb der Ev. Luth. Landeskirche zu bleiben und mit ihr ein brüderliches Verhältnis zu haben.

Die Frage an die Kirchenleitung:

- Wie sollen wir uns in Flensburg zu dieser neuen Bewegung stellen?
- Soll sie Mitbenutzungsrecht der Heiligen-Geist-Kirche haben?
- Sollen wir Missionar Knudsen als Pastor anerkennen?

Was wird, wenn sich diese Freigemeindebewegung über Flensburg hinaus ausdehnt, wofür Anzeichen vorhanden sind?

Ein Exemplar der Satzungen der neuen Freigemeinde liegt an.

NÅR EN foredragsholder er kommet godt i gang og føler, at nu har han fanget tilhørernes opmærksomhed, kan det være noget generende, at blive afbrudt — oven i købet med en så jordbunden bemærkning som: „Nu skal vi have kaffe!“ Pastor H. F. Petersen, Satrup, var udsat for denne kalamitet i tirsdags, og i betragtning af, at hans emne var seriøst („Pietismen i Sønderjylland“) og hans tilhørere sagkyndige (historiestuderende fra København og Århus universiteter), kan det ikke undre, at han følte sig noget pikeret over, at selve generalkonsul og professor Troels Fink dukkede op som profan fredsforstyrer. Nuvel, det er ikke længere nogen nyhed, at afbrydelsen i sidste ende var særdeles velkommen, eftersom dog de fleste foredragsholdere vel gerne lader sig standse, når årsagen er, at man skal hædres på så smigrende måde, som tilfældet var her med tildeling af Chr. Paulsen-prisen.

— For det er da sandt, pastor H. F. Petersen, at De tilgav både generalkonsulen og de andre, der tilsyneladende så umotiveret dukkede op under sidste del af Deres foredrag på Dansk Centralbibliotek i tirsdags?

— Jeg var bagefter mere end lykkelig! Forskere, kunstnere og alle den slags mennesker sætter pris på en lille smule genklang. Det kan undertiden være svært for en, der sidder og forsker og skriver, at føle sig uden ekko. Om dette nu er kritik eller ros, er i og for sig uvæsentligt. Navnlig historieskriverne er glad for kritik, idet man heraf kan føres videre.

Walter von der Vogelweides røst

— Er ekkoet ellers for ringe?

— Det ville jeg egentlig ikke have sagt. Tværtimod er der grund til glæde over, at interessen for historie er vokset i de senere år, ikke mindst for sønderjyske historiske emner. Beviset har vi bl. a. i den store tilslutning til Historisk Samfund for Sønderjylland: Her har man nu over 3.000 medlemmer!

— Nu er der vedrørende Deres videnskabelige speciale — sydslesvigsk kirkehistorie — vel også sat grænser for, hvor stort et publikum De kan få på det —?

— Naturligvis. På den anden side er man nødt til at koncentrere sig om et enkelt område, og da der

forskere vil nødtigt give nogen fremstilling af, hvad de har arbejdet med, fordi de erkender, at de aldrig bliver færdige: Der kommer altid noget nyt frem. Men hvorfor ikke sætte et punktum en gang imellem — selv om det måske fremkalder kritik? Den undgår man jo alligevel ikke! Alle tager fejl...

Pietismen en livsholdning

— Hvor længe har De beskæftiget Dem med pietismens historie og forhold — altså et specialområde inden for Deres speciale?

— I godt otte år.

— Det er længe!

— En doktordisputats, der lige er blevet indleveret i København, beroede på 20 års arbejde!

— Pietismens historie er vel i grænselandet noget uhyre interessant, fordi den her repræsenterede en ny bølge sydfra?

— Pietismen som sådan har altid eksisteret og eksisterer endnu. I middelalderen gik man i kloster for at opnå et mere inderligt kristenliv, end man kunne få i kirken og ved gudstjenesterne. I vore dage kan man også se, at pietismen spiller en meget stor rolle. Se på pastor Husum! Tage kristendommen alvorligt, det er sagen. Pietismen er en livsholdning — men desuden er det en historisk størrelse. Den afspejles i denne forstand i bl. a. vajsenhuse i Slesvig, Husum, Tønning, Flensborg (Flensborghus) og Tønder. Udadtil kendetegnedes pietismen i Sønderjylland af vajsenhuse, salmesangen og det ydre missionsarbejde. Pietismen som epoke strakte sig i Sønderjylland fra ca. 1690 til ca. 1790, hvorefter den afløstes af rationalismen. Dermed forsvandt pietisterne imidlertid ikke, men samledes fortsat i mindre kredse.

Jeg er slet ikke grundtvigianer!

bekendelsen, de har ordet fra Vorherres mund og alt det der. Alle disse dogmer interesserer mig ikke. Jesus er kommet for at være god imod os, og han har forlangt, at vi skal være gode mod vore medmennesker.

— Men han er ikke streng!

— Nå-åh...

— Med fare for at risikere en teologisk diskussion: Når man hører Dem på en prædikestol, har man indtrykket af, at Deres bestræbelser går ud på at gøre Kristus menneskelig i den forstand, at mennesket skal kunne forstå ham. Er det ikke også et væsentligt kendetegn for grundtvigianismen?

— Vi lægger megen vægt på efterfølgelsen. Efterfølgelsen af Frans af Assissi betager mig meget, og det er også det, der har betaget mig i pietismen. Jeg har ikke overvejet, om jeg er pietist, for det er en historisk ting, men min livsholdning er pietismens inderlighed.

— Spillede det udvortes ikke en stor rolle for pietismen?

— Kærligheden kommer først. Mennesket er ufuldkomment, og inderst inde vil der således aldrig være nogen forskel på det ene og det andet.

Meget få grundtvigianske rester

— Alligevel er det ingen hemmelighed, at det her inden for den danske kirke i Sydslesvig i alt overvejende grad er pietismens efterfølger, Indre Mission, der er toneangivende. Og at der inden for præsternes kredse har været og stadig bliver ført en stille kamp mellem grundtvigianere og Indre Mission. —

— Det kan godt være, men jeg kender ikke noget til det. Jeg holder mig borte. Det personlige for-

ske kirkeliv i Sydslesvig vidtgående har været præget af Indre Mission, medens man har ladet netop Grundtvig ligge, til trods for, at han på det kirkelige område er et særkende for Danmark og Skandinavien. Hvorfor denne „forskelsbehandling“?

— Det er sørgeligt, at grundtvigianerne blandt os har været for lidt fremme!

— Skyldes det, at Indre Mission er mere besjælet af „pionerånden“?

— Efter 1920 måtte man i Sydslesvig bygge på rester, og det var meget få grundtvigianske rester, man forefandt. Man havde jo her ikke været i forbindelse med højskolen som i Nordslesvig, og de folk, der var virkeligt kristeligt interesseret, var nærmest Indre Mission-betonede. De to første præster, Noack og Moss, var begge meget indremissionske. Så kom jeg, og jeg skulle dengang — blev det udtrykt — være „sådan lidt mere grundtvig-venlig“, hvilket medførte, at DKU var meget betænkelig ved at antage mig. Arbejdet i Sydslesvig blev og bliver vel til en vis grad betraglet som et missionsarbejde. Efter 1945 kom der dog en hel del grundtvigsk-prægede præster.

„Hvorfor er de ikke kommet?“

— Men præget er indremissionskt!

— Hvordan skulle det kunne være anderledes: Når man ikke har lært de grundtvigske salmer, når man ikke kommer på grundtvigske højskoler — hvorledes skulde det grundtvigske åndsliv da komme ind i et menneske? Jeg har altid ment, at man skulle oversætte meget mere af Grundtvig, selv om det ikke er det samme som at få hans tanker på man dog noget kendskab til hans tankegang — også hans demokratiske tankegang.

— Kan man sammenligne det med dialekten: Lige så umuligt det er at genindføre den tabte sønderjyske dialekt i Sydslesvig, lige så umuligt er det at importere, hvad der er så naturligt i det danske folk, nemlig grundtvigianismen?

— Måske. Og der er én ting til: De gode, rige — åndeligt rige — folk i Nordslesvig, hvad har de gjort herved? For to måneder siden havde jeg besøg af en overmåde kendt nordslesvigsk højskolemand. Han måtte indrømme, at han, der

jeg ganske naturligt, da jeg nu er i dette arbejde og kom i forbindelse med de steder, hvor det foregik, taget denne opgave op.

— Hvordan bliver man historisk forsker?

— Min interesse stammer fra den tyske realskole i Aabenraa. Der blev jeg i en tyksktime stærkt optaget af, at tysklæreren på middelalderdansk citerede af Walter von der Vogelweide. Det forekom mig at være fortidens stemme, der lød direkte til mig — og samtidig var udgravningerne af Troja i gang og talte stærkt til fantasien. Oprindeligt ville jeg have været arkæolog, jeg begyndte at studere kileskrift, men stod så over for at ville stifte familie, og dette studium var naturligvis håbløst, hvad angik „brødet“. I stedet gik jeg til teologien, hvortil mit hjerte havde draget mig hele tiden.

Hellere forske end meddele, men . . .

— Det historiske indtog imidlertid altid en fremtrædende plads —?

— Alligevel tror jeg ikke, jeg nogensinde har forsømt noget i mit embede!

— Bevares . . . !

— Nå, ja, man kunne jo tro, at en mand, der skriver så meget og holder så mange foredrag, ikke får tid til at passe det egentlige. At det ikke er tilfældet, skyldes det enkle, at jeg benytter al min fritid til at gå på arkiver og forske, fordi jeg synes det er morsommere at forske end at dase. I øvrigt synes jeg også, at det er morsommere at forske end at fremstille. Andre kan bedre lide at fremstille — men jeg er faktisk en evig student!

— Alligevel holder De en mængde foredrag og har en imponerende historisk-litterær produktion bag Dem, så man kan vel sige, at i Dem er forskeren og fremstilleren indgået i en lykkelig symbiose?

— Jah — man vil jo alligevel gerne meddele. Jeg under andre den glæde at dele glæden med mig over de fund og de opdagelser, jeg har gjort.

— Og De gør det uden at frygte, at man ved at give meddelelser af denne art samtidig ligesom sætter et punktum for den forskning, man hidtil har drevet?

— Der skal et vist mod til. Nogle

præstegerning i Sydslesvig, er forbavset over, at de „åndeligt rige“ nordslesvigske grundtvigianere ikke bragte åndelig hjælp til Sydslesvig

Hvor der var brug for pietismen, dukkede den senere op igen, se for eksempel på missionsarbejdet fra Breklum!

En kløft — og Brorson!

— Men var pietismen som epoke ikke en fare for grænselandet, set i dansk-national belysning?

— Naturligvis var den farlig, eftersom den medførte en kløft i folket. Visse kredse anså sig for at være de alvorlige kristne, „kærnekristne“, og så var der den store hob, der ikke ville omvende sig, ikke være med. Det kunne få til følge, at der sattes skel i sognekæleskabet. Et godt eksempel har man i Flensborg, idet pastor Nicolai Nielsen („den sidste slesviger“) engang har sagt, at i den nordlige bydel skulle præsten være dansk for at få tilhængere, i den sydlige bydel derimod herrnhuter, pietist! Men det var på den anden side før det nationalpolitiske spillede en rolle — hvorimod det vel kan menes, at herrnhuter-byen Christiansfeld var medvirkende til at holde tyskheden der på egnen vedlige. Og da det nationalpolitiske kom, blev herrnhuter og tysk næsten samhørende. Betegnende for pietismen var den foragt, man nærede for kirken og efterhånden også for folket. Også dette har vel været medvirkende til, at mange af de herrnhutiske præster deltog i oprøret i 1848. Man ville imidlertid gøre pietismen uret, hvis man ikke i samme åndedræt nævnede Brorson, der lavede pietismen om og skabte et dansk klædebon. Det danske sindelag kom til udtryk i Brorsons salmer og ikke mindst de har virket umådeligt gennem tiderne. Her virkede pietismen altså dansk-bevarende!

I hvert fald intet ø-blod

— Hvis vi må gå frem til nutiden og til Dem: Alle biografier noterer med omhu, at De er født i Oldenburg. Nogen kommentar?

— Af afstamning er jeg rent sønderjysk og jysk. Der er ikke en dråbe ø-blod i mig — og ikke en dråbe

tysk blod. Om det sidste må dog siges, at vor familie stammer fra en bjergmand, der kom til Kongsberg i Norge for at arbejde i sølvminen der. Han blev gift med en pige fra Tønder, og siden fik slægten sæde i Løgumkloster og Aabenraa. Min far var født i Aabenraa, opvokset i Haderslev og opdraget på modersmålet. Han var trykker, og på valsen landede han en overgang i Oldenburg i Holsten. Men min mor kunne ikke lide at snakke tysk, og så flyttede man tilbage til Aabenraa, hvor min far blev ansat på „Heimdal“. Jeg var kun halvandet år, da vi drog fra Oldenburg, hvor jeg altså kun blev født ved et „uheld“. Der er folk, som er født i Kina uden at blive kinesere af den grund!

I en „Adler“ til 400 mark

— Den 17. januar er en dato, der spiller en væsentlig rolle i Deres liv?

— Hvorfor det — — nå, sådan: Den 17. januar 1926 blev jeg indsat i embedet som andenpræst hos daværende pastor Noack. Det skete i „Ansgar“, for Helligåndskirken stod dengang ikke til rådighed for os. I 1933 brød jeg imidlertid for så vidt ud, som jeg blev præst for landdistrikterne uden for Flensborg. Det vil sige, at jeg tog derhen, hvor man havde brug for mig og brød sig om mig. Adelby var begyndelsen, men det varede ikke længe, før mange andre kredse kom med. De rakte helt til Tønning i den gamle „Adler“, jeg havde købt for 400 mark. Vandrelærere og Kvindeforenings-kredse var mine „kontakter“, og det gik egentlig storartet. Men da Noack i 1937 blev udnævnt til biskop, vendte jeg tilbage til Flensborg for efter 1945 at slå mig ned i Satrup. Årene 1933—37 var alligevel nok dem, der passede mig bedst: For da var jeg pioner, og det er det mest interessante liv, der findes. Derfor er pionertiden indenfor pietismen også den mest interessan-

te tid. Senere, da de blev flertal og fik magten, var det anderledes. Nu var man en institution . . .

„De skal i hvert fald høre!“

— Bliver De fornærmet, hvis man siger, at De er en usædvanlig prædikant?

— Ikke spor! Jeg betragter mig ikke som nogen stor prædikant, men jeg forsøger i hvert fald at være en ærlig prædikant. Min udtryksform er måske uorthodoks, for jeg kan ikke fordrage former, det til-lavede.

— Løber præster ikke fare for at blive „miljøskadede“ netop på dette område?

— Vi er jo ordets tjenere, og der er mange præster, der synes, at de generer ordet ved en uformel optræden. Min opfattelse er, at jeg har fået ordet betroet, og at jeg derfor skal give det til folk, så godt jeg kan. Så de kan forstå det. Derfor taler jeg højt og tydeligt, og jeg gør det bevidst: Mange har svært ved at høre, og de skal i hvert fald kunne høre, hvad jeg siger!

— De begreber, De benytter, er relativt livsnære.

— Det skal de også være. Jeg kan ikke fordrage teoretiske prædikener. Man skal nok have teologien, men man skal også omsætte den til et forståeligt sprog, så den kan optages af tilhørerne.

— Der ligger en vis fare i det . . .

— Ja, man kan blive plat eller i hvert fald virke plat. Jeg vil indrømme, at jeg sikkert tit har anvendt platheder og derefter fortrudt, hvad jeg har sagt.

Forskellen

— Deres vidtfavnende væsen, Deres ligefremhed — egentlig ser De ud som grundtvigianer, men . . .

— Jeg er slet ikke grundtvigianer!

— Hvad er forskellen på Dem og en grundtvigianer?

— Grundtvigianerne er jo teologer og tror på bogstaven i tros-

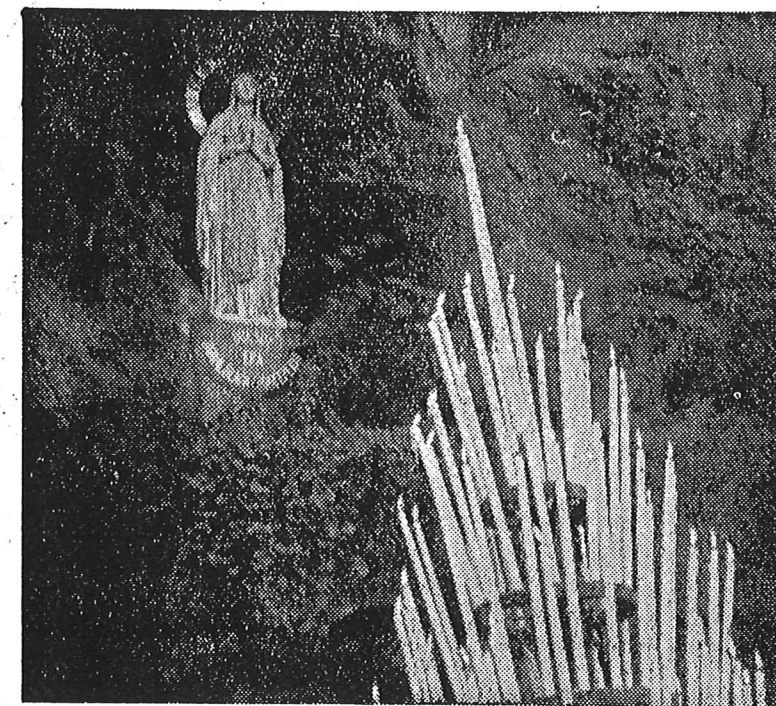
vig, hermed for første gang var i Angell! Og en dansk lærd, der skrev doktordisputats om det mellem-slesvigske spørgsmål, har aldrig været i Angell! Er det ikke mærkeligt? Og de mange frimenighedsfolk i Nordslesvig: Hvorfor er de ikke kommet herved? Det eneste, de til nød kunne gå med til, var at besøge Maren Sørensen i Valsbøl! Materielt har disse kredse ydet os stor hjælp, men de kom ikke åndeligt med noget. De inviterede os ikke til Rødding, ikke en eneste gang! Måske var og er det, fordi man stadig ikke kan klare sig uden at tale tysk herved . . . ?

ERIK VESTERGAARD

Helbredt i Lourdes

Hvad er sandheden om Lourdes, katolicismens underfulde kilde i en grotte i Syd-Frankrig? Berømte videnskabsmænd og forfattere affærdiger miraklerne som suggestion, hysteri eller velorganiseret bedrageri. Andre sætter hele deres autoritet ind på, at her virkelig sker noget uforklarligt. Men sandheden om Lourdes vil altid have to sider, ikke kun spørgsmålet om miraklerne, men også om hele det vældige skuespil; i hvert fald er hele den religiøse industri herved meget beklemmende, og mange katolikker reagerer stærkt imod den. Man kan bo på hotel Golgata og spise på Jesu Hellige Hjerte restaurant og

tælle over hundrede souvenirbutikker i en eneste gade — som alle fører de samme rædselsfulde artikler: selvlysende madonnaer med indlagt spille-dåse, plasticrucifiks, konfekt kogt i „garanteret helligt“ vand. Trods biskoppens trussel om bandlysning florerer handelen livligt med disse varer. Men man kan dog ikke nægte, at arrangementet er anlagt mesterligt, og at der findes et stort opbud af menneskekærlighed og barmhjertighed i Lourdes. Det er et valfartssted, hvor lidelsen og troen mødes. Og mange syge vender hjem med større livsmod, lige meget hvad alverdens videnskabsmænd mener om dem.

Mindeord over pastor H. F. Petersen

Flensborg. I forbindelse med budskabet om pastor H. F. Petersens pludselige død (se også side 3!) har „Flensborg Avis“ modtaget en række mindeord over den særprægede personlighed og danske præst i Sydslesvig.

Fremsyn og tolerance prægede hans indsats

Ved provst Hans Kvist

BUDSKABET om pastor H. F. Petersen, Satrups, død vil blive modtaget med sorg og vemod overalt i Sydslesvig. Pastor Petersen var inderligt nær knyttet til grænselandets liv og skæbne. Han hørte til her.

I Flensborg mindes pastor Petersen med taknemlighed for 25 års præstegerning. Det var vanskelige år. I sin kirkelige og folkelige forkyndelse havde H. F. Petersen en udmærket evne til at forløse en forknyttet stemning og give nyt livsmod. På Helligåndskirkens præstetavle står H. F. Petersens navn med ære blandt de mange danske præster, der siden reformationen „havde forkyndt Kristus, den korsfæstede“.

Gennem sit flittige og lange virke — 40 år — vandt pastor H. F. Petersen sig et enestående kendskab til landsdelens liv i nutid og fortid. Ved dybtgående historiske studier skaffede han sig et sammenligningsgrundlag mellem før og nu. Dette bevirke-

de, at hans dispositioner som førstepræst i Sydslesvig under opbygningen af et hidtil ukendt dansk kirkeligt arbejdes omfang over hele landsdelen var vel underbyggede og med ganske få undtagelser nær har kunnet holde

indtil i dag. Fremsyn og tolerance præger denne hans indsats, der vil blive stående i Dansk Kirke i Sydslesvigs historie.

Som kirkehistoriker vandt pastor H. F. Petersen et roligt otium, hvor han i sit bibliotek i Borbjerg kunne have fuldstændt sine studier. Nu fører vi ham i stedet for til hans sidste hvilested på Borbjergs kirkegård.

Kristus, den korsfæstede og opstandne frelser, lyse sin fred over ordets trofaste tjener, pastor H. F. Petersen!

Dansk Kirke i Sydslesvig vil bevare hans minde i taknemlighed.

Hans Kvist

»H. F. var en fredens mand«

Ved bibliotekslektor Poul Kürstein

„Sproget slutter som en handske“. Ja, og det tilpasser sig lejligheden. Ved dødsfald får det en anden tone, en anden farve end ved andre tildragelser, stemt og farvet som det bliver af vemod, sorg eller rystelse over den bratte afslutning.

Også vennekredsen omkring Historisk Samfund vil føle vemod og sorg, nu da dens formand pastor H. F. Petersen uventet har måttet forlade os. Men når vi atter vender os bort fra sorgen — thi livet vil kræve sit af os — da vil vi mindes, hvad H. F. var for os i live. Da vil de lyse ord atter stå i al deres fejring:

H. F. var en vennensæl, munter og morsom mand.

Vi kendte også en mismodig H. F., som kunne overvældes af bitre tanker, men hans barnelyse sind søgte altid og fandt også altid glæden, og han holdt den ikke for sig selv, for han søgte og fandt og bragte også glæden til andre. En af hans prædikener — den var usædvanlig, som næsten alle H. F.s prædikener var det — havde som et vigtigt sidetema, ved siden af glæden i Kristus, at vi burde glæde vor næste og gøre det nu, mens vi havde ham eller hende. Nu da vi har mistet ham, ved vi ikke rigtig, om vi skal glæde os over de gange, da vi fik sagt ham et venligt ord, som han trængte til, lige så vel som alle de, som han bragte glæde, eller om vi skal angre, at vi ikke fik sagt det tit og tydeligt nok.

Hans venner ved, at han var sine venners ven, og jeg tror ikke at nogen, som havde hjælp og opmuntring behov, er gået tomhændet bort fra H. F.s hus.

Han var en munter mand, som gerne samlede sine venner om et festligt dækket bord. Navnkundige er hans taler ved disse lejligheder, fulde af overdådig skæmt, hvor kun halvvejs gemt var alvorlig tale. Han var en udpræget midtpunkts-mand, ypperligt egnet til at være formand for den lille kreds, som skulle føre en stor forerings syn ud i virkeligheden. Han havde fantasi i rigt mål, evnede hurtigt at fatte et forslags muligheder og rækkevidde, og han var en folkelig mand. Det var man fra hans prædikener, som han bevidst stræbte efter at gøre så folkelige og let fattelige som muligt, og skal det vel indrømmes, at denne stræben undertiden kunne føre talen lidt på afveje, så vejes det rigeligt op af alle de gange, da Guds ord stod der med fynd i den lave skolestue, som var hans kirke. Men han var også folkelig i Historisk Samfund, hvor han stræbte efter at bringe historien ud blandt menigmand i folkelig form. Selv var han en meget vidende mand. Man havde nok undt ham at få samling og form på al den viden, men det skulle altså ikke være, og vi må til tabet af vennen og mennesket H. F. også beklage, at med ham forsvinder en dyb indsigt i Sønderjyllands kirkehistorie. Noget af det lykkeligste, der hændte ham i hans sidste leveår, var, da han i januar fik overrakt Christian Paulsen-prisen. De var åndeligt i slægt med hinanden, de to sønderjyder, milde i formen og stærke i sagen, og H. F. havde fortjent den hæder, for der er få, der som han på en række områder har gjort så meget for sin hjemstavn som han.

Frem for alt var han en fredens mand. „Jeg er ireniker“, sagde han tit. Dermed mente han, at han tog Irenæus til forbillede, den store milde kirkefader, som idelig formanede alle kristne til fred indbyrdes. Vi kan have god brug for forbilleder som Irenæus og H. F. blandt danske i Sydslesvig. Også i sit forhold til den tyske kirke var H. F. en fredens mand, der søgte forståelse og gjorde det med lempe. Også som historiker var han ireniker. En mand som Stephan Klütz der har

»Sabbats«-virket blev ham ikke forundet

Ved fhv. skoledirektør Bernhard Hansen

OM MAN selv bereder sig sin skæbne, er nok såre tvivlsomt. Helle-nerne troede, den stod over guder og mennesker. Og med pastor H. F. Petersen drev den så vist også et sælsomt spil. Hans 40 års præstegerning i Sydslesvig blev i hvert fald en livsdag med rige og usædvanligt vekslede kapitler.

Den unge H. F. Petersen gik i 1926 ind til et præstekald i Flensborg, der alene hvilede på et sind til at være mellem landsmænd, der ikke måtte glemmes. „Embedsgaranti“ var der ikke og søgtes der ikke. Tjeneste var hans ledemotiv. Dertil havde han den lykke at eje præsteligt initiativ, der i sin omformning vil være Sydslesvigs danske kirkehistorie af vore dage de nødvendige sider fuldt værd.

Flensborgs byporte lukkede ikke H. F. Petersen inde, hele Sydslesvig tog han i favn. Og gjorde han dette før 1945, så gjorde han det mangefold efter. Ingen præst — det tør jeg roligt sige — har forkyndt Jesu Kristi evangelium fra flere sydslesvigske kirkers prædikestole end han. For det var jo det mærkelige, at hvor kirkens porte normalt er stænget for vore danske præster histnede, der gik de på lette — jeg havde nær sagt muntere — hængsler for H. F. Petersen. Ilden i ham næredes af hans evne til at placere sig som menneske i alle lag, blandt sine egne og blandt tyske kaldsfæller, og det sidste er ikke hver mand givet.

Administrationens tyngende tid i Flensborg efter 1945 overlod han hurtigt — dog uden en følelse af manglende medhu — til andre og modtog et præstekald i det omstridte Angel. Her, hvor danske præster mellem vore sønderjyske krige havde mødt deres præstegernings tunge, ofte ydmygende, dage, et kapitel, som H. F. Petersen selv i sit forfatterskab har behandlet indgående, her fandt han hvi-

le og lykkelig arbejdsfred for sit stærkt bevægede sind.

Da ærøboen Anders Arrebo efter sin brat afbrudte bispetid i det fjerne Trondhjem sluttede sine dage som sognepræst i Vordingborg, blev gåsefjeren hans store kald. Salmer og tankestærke digte blev til, og et, som han ikke fik afsluttet, blev kronen på værket, digtet om skabelsen. Hans storladne Hexaëmeron.

Men kun seks dage af dette værk blev Arrebo færdig med. Den syvende dag nåede han ikke. Den var kun født i hans tanker, da han en sen natte-time var nået til vejs'ende med den sjette dag. Thi inden han lagde sig til hvile, lod han for allersidste gang sin gåsefjer tolke sin digterånd:

„Bryd af, sluk lyset ud,
sabbaten kræver hvile;
i morgen tidlig op
til Herrens hus at ile.“

Ja, vist så! Men da dagen gryede, lå Anders Arrebo død ved sit skrivebord.

H. F. Petersens skæbne minder os om dette. Han havde den syvende dag klart for øje. Den skulle blive hans levende pens afsluttende møde med Sydslesvigs danske kirkehistorie, og meget af dette har antagelig alt længe ligget skitsemæssigt færdigt i hans skuffer, nu andre til arv. „Sabbat“-virket blev ham ikke forundet. Men hans litterære initiativ må ikke dø med ham selv. Det venter på sin mand.

Danske sydslesvigske præsters nestor, pastor H. F. Petersen, er ikke mere.

I mindernes tak for mangt og meget, mest for meget, er vi mange, der bringer ham vort farvel, det sidste, med ønsket om Guds fred med hans stov.

Gud i vold, kære H. F. Petersen.
Bernhard Hansen

Konsulent Aage Sørensen 50

20 års virke til gavn for de danske landmænd i Sydslesvig